

IZLOŽBA "METALLICA"
RADNI ZADACI ZA DJECU ŠKOLSKOG UZRASTA
SRPANJ-RUJAN 2002.

Pedagoški odjel Hrvatskog povijesnog muzeja u Zagrebu,
 Matoševa 9, Tel. 01/4851 900, fax 01/4851 909, www.hismus.hr

Od svog postanka pa do danas, čovjek da bi opstao, morao je osigurati zaklon, pri-
 skrbiti hranu i zaštititi se odjećom. U zadovoljavanju tih osnovnih životnih pot-
 reba, on je tijekom vremena razvio i usavršio niz svakodnevnih predmeta, bez ko-
 jih nam je danas život nezamisliv. Proučavanjem kućanskih predmeta ili predme-
 ta za opremu stanova i kuća, koji su prikazani na ovoj izložbi, može se spoznati ne-
 kadašnji život ljudi, kao i tehnički razvoj pojedinih sprava. Njihova funkcija je
 uvelike određena vrstom materijala od kojeg su predmeti izrađeni, a to je metal.

1. No da bi doznao/la o kojim je sve metalima i njihovim legurama riječ,
 riješi ovu križaljku koja ti nudi početna ili završna slova naziva pojedinih
 metala. Za neke već sigurno znaš! Na kraju ćeš u zatamnjenom stupcu dobiti
 njihov zajednički naziv po kojem se razlikuju od npr. zlata ili srebra.

1.		C					
2.	Ž						
3.							A
4.							O
5.						D	
6.	K						
7.			Č				
8.	B						
9.							L
10.	K						
11.	A						

- 2. i 6. = crni metali
- 1., 4., 9., 10. i 12. =
 obojeni teški metali
- 11. = obojeni laki metal
- 3. = legura bakra, cinka i
 nikla, tzv. novo srebro
- 5. = smjesa bakra i cinka,
 mesing
- 7. = legura željeza
- 8. = legura bakra i kositra u
 omjeru 1:9
- 1., 6. i 9. = metali otkriveni u
 18. st., a ostali tek u 19.
 ili 20. st.

To su _ _ _ _ _ metali.

12. = Koji je metal u križaljci izostavljen? B _ _ _ _

 5. Pronađi slijedeće predmete i pridruži im njihovo značenje! Ispod svake slike, kod slova, napiši pripadajući broj.

A)

B)

C)

1. Sprava za skidanje cipela

2. Pržilica za kavu

3. Avan ili mužar

4. Ručni stroj za pranje rublja

5. Bradva ili tesarska sjekira

6. Samovar-čajnik

D)

E)

F)

II. soba

 6.

Pronađi ovaj uređaj i napiši njegov naziv!

To je jedan od prvih uređaja za optičku projekciju izumljen još 1659.

III. soba

 7. Zaokruži koje vrste predmeta primjećuješ u ovoj sobi:

- A Oruđe
- B Posuđe
- C Mjerni instrumenti
- D Optički instrumenti
- E Medicinski instrumenti
- F Pribor za pisanje i tiskarstvo

 8. Navedi koja dva povećala predmeta ne pripadaju nijednoj od navedenih skupina!

 9. U kojoj su se tiskari tijekom 19. st. upotrebljavala izložena tiskarska slova? _____

Na izložbi je predstavljeno 900 raznih muzejskih predmeta. Tvoj zadatak se sastoji u pronalaženju i detektiranju predmeta, stoga kreni u istraživanje!

I. soba

2. Na izložbi se nalazi brava s kule poznatih zagrebačkih vratiju. Otkrij o kojim je vratima riječ!

Nekadašnji zagrebački Gradec bio je dobro utvrđena varoš sa četiriju vrata koja su se svako predvečerje zatvarala. Za jedna od njih se u 16. st. brinuo zlatar Petar Krupić koji je u blizini imao kuću i čuvao ključeve tih vratiju. Priču o zagrebačkom zlataru i i tadašnjem životu ispriповijedao je August Šenoa u romanu "Zlatarevo zlato", a junakinja priče Dora Krupićeva postala je danas vidljivim simbolom grada.

To su _____

Brava je imala dva ključa s utisnutom oznakom majstora i godinom 1715., no ključevi su nažalost izgubljeni.

3. Uz koju je kraljicu i caricu vezan putni pribor za jelo koji je ona, prema tradiciji, darovala jednom svom dvorskom kapelanu? Njezin se portret nalazi uz taj predmet! _____

Iz kojeg stoljeća potječe taj pozlaćeni pribor? _____

Uz žlice i vilice, pribor se sastoji od posudice za sol i papriku, male čašice za senf i škara za rezanje grožđa u obliku rode.

4. Ova maska od kovanog željeznog lima pronađena je 1913. g. prilikom kopanja na smetlištu iza Glavnog kolodvora u Zagrebu.

Prema nazivu predmeta, što misliš čemu je služila :

- a) za zastrašivanje
- b) za maskiranje na pokladama
- c) za kažnjavanje zbog nedoličnog ponašanja

IV. soba

 10. Koji obrt predstavlja ovaj cimera (natpis ili obrtnički znak na ulazu u dućan).

 11. Čemu služi ovaj predmet?

 12. (a) Iz kojeg stoljeća potječu tanjuri poslagani na zidu, te (b) iz kojeg su metala izrađeni. (a) _____, (b) _____

Taj metal u 19. st. sve više istiskuje legura alpaka, iz koje se počinje izrađivati gotovo sav pribor za jelo.

V. soba

 13. Na izložbi se nalaze predmeti vezani uz poznate osobe iz hrvatskog javnog života. Navedi koje su to osobe (6) te uz njih napiši barem jedan predmet koji ih prezentira.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

 Za kraj! Napiši koji te se predmet najviše dojmio i zašto!

Nakon što na blagajni provjeriš uspješnost svojih odgovora, molimo te da listić sa svojim podacima ostaviš u muzeju. Nadamo se da ti se svidjelo i dođi nam opet!

Ime i prezime: _____

Škola i razred: _____

Tel: _____

RJEŠENJA RADNIH ZADATAKA IZLOŽBE "METALLICA":

1.

1.		C	I	N	K				
2.	Ž	E	LJ	E	Z	O			
3.		A	L	P	A	K	A		
4.			O	L	O	V	O		
5.		M	J	E	D				
6.	K	R	O	M					
7.			Č	E	L	I	K		
8.	B	R	O	N	C	A			
9.			N	I	K	A	L		
10.	K	O	S	I	T	A	R		
11.	A	L	U	M	I	N	I	J	

To su NEPLEMENITI METALI.

U križaljci je izostavljen BAKAR, teški neplemeniti metal.

2. To

3.

su KAMENITA VRATA

MARIJA TEREZIJA, 18. stoljeće

4. C) za kažnjavanje zbog nedoličnog ponašanja. Na taj su se način u 17. i 18. st. u Zagrebu kažnjavale piljarice (žene koje su prodavale voće i povrće na tržnici) zbog psovki ili nedoličnog ponašanja. Običaj je bio da ih se na Markovu trgu javno ismijava stavljanjem takve maske koja im je zbog zviždajke s unutarnje strane, onemogućavala govorenje.

5. A 2, B 6, C 5, D 4, E 3, F 1

6. Laterna magica

7. C i F

8. Kontrolni sat i mašina za šivanje

9. Tiskara Prettner u Karlovcu

10. Pekarski obrt

11. Grijalica za krevet

12. 18. stoljeće, kositar

13.

- Vođa ilirskog pokreta Ljudevit Gaj (1809-1872): ilirski sat (792), perorez-kustura (843), zarf = zdjelica za fildžan tj. šalicu za kavu ili čaj (327), ključ sa starog lijesa (67)
- đakovački biskup i mecena Josip Juraj Strossmayer (1815-1905): stolni sat, s ključem i muzičkim automatom (791)
- pisac Eugen Kumičić (1850-1904): stolni sat (794), etui za cviker (695)
- Ban i pjesnik Ivan Mažuranić (1814-1891): svijećnjak (543), putni sat budilica (773), geodetsko ravnalo (709), šestar (712), termometar (846), povećalo (696)
- književnica i unuka bana, Ivana Brlić Mažuranić (1874-1938): svijećnjak (538), vaga za pisma (840), tintarnica (703), škare za papir (708)
- ban Josip Jelačić (1801-1859): lula (739), pepeljare (741, 742), dalekozor (687), povećala (698), ključići (99, 100, 107), zidarska lopatica (676)